

Desmarcaments en el Pacte de Progrés

Si fins ara s'ha entès el Pacte de Progrés que governa els consells insulars i el Govern de Balears com un tot, enfrontat als conservadors del PP; aquesta percepció s'haurà de rectificar. Passat l'equador de la legislatura comencen els moviments per desmarcar-se uns dels altres, amb un PP que semblava mort i que amb un cop d'efecte ha sabut ressuscitar.

No es trencarà el Pacte fins el 2003, això segur, però si que s'ha trencat la confiança política i, potser, personal

La darrera setmana de juliol, el Consell de Mallorca, a instància d'Unió Mallorquina, aprovava la més important moratòria urbanística mai feta a Balears. Gairebé dos terços de la potencialitat constructora a l'illa quedaven en suspens. Aquella jugada d'UM va deixar bocabadat tothom i va donar inici a unes setmanes estiuenques molt acalorades políticament, que encara no han acabat.

El corol·lari (fins ara) es va escenificar la setmana passada. Maria Antònia Munar anul·lava la cita que havia concertat amb el president balear, Francesc Antich, per parlar de les divergències. Si no hi ha nous ajornaments, possiblement el dia 19 Antich i Munar es reuniran.

El que ja ningú no pot amagar és que l'allunyament entre UM i la resta del Pacte és un fet. No es trencarà el Pacte fins el 2003, això segur, però sí que s'ha trencat la confiança política i, potser, personal, entre alguns membres de la coalició, al mateix temps que s'ha s'esvaït, sembla que definitivament, la imatge del Pacte com un tot enfront del PP

Allunyament d'UM. Maria Antònia Munar, el mateix dia que la notícia de la moratòria començava a córrer per totes les redaccions, telefonava personalment a no pocs periodistes per explicar-los de primera mà el que pretenia. En la conversa que mantingué amb aquest setmanari digué que esperava que l'esquerra acceptés de bon grat la seva proposta, però pel to emprat i la certa ironia utilit-

zada respecte a com esperava que PSIB, PSM, EU i Els Verds acollissin la seva proposta, s'endevinava que existia quelcom més darrere de les paraules de la presidenta d'UM. Durant les següents dues setmanes, fins a l'aprovació de la moratòria amb el vot en contra del PP, hi hagué tensions entre els membres del Pacte de Progrés. L'esquerra pretenia que el sol rústic fos protegit completament de qualsevol construcció. UM no n'era partidària. L'esquerra volia que la moratòria no afectàs les vivendes socials. UM sí. Finalment aquests tipus de vivendes socials, que promou el Govern, en foren excloses. Però l'esquerra no va fer *casus belli* de la inclusió de la prohibició de construir en sòl rústic. Perquè preparava una altra jugada. En la reunió del Consell d'abans de vacances, el Govern balear (en el qual no participa UM) aprovava la seva pròpia moratòria que aixecà espurnes dins UM, perquè va entendre que era tant com no acceptar que el Consell tenguí l'exclusiva potestat d'ordenar el territori a Mallorca.

La resposta d'UM va ser dir que quan la moratòria del Govern arribàs al Plenari del Parlament no podria comptar amb el seu vot favorable. Els tres vots d'UM són imprescindibles perquè el Pacte (31 vots contra 28 del PP) pugui aprovar qualsevol iniciativa. Immediatament després, Munar decretà silenci absolut. Tots el càrrecs d'UM desaparegueren del mapa. Oficialment, de vacances. A l'esquerra governamental l'actitud dels de Munar li causà irritació. Eberhard Grosske, conseller de Treball i líder d'EU, arribà a fer una crida pública a Munar perquè digués clarament quina posició adoptaria envers la moratòria del Govern.

La resposta de Munar es féu esperar. No va ser fins les acaballes d'agost que

L'inesperat dinar entre Jaume Matas, a l'esquerra, i la presidenta d'UM i del Consell, Maria Antònia Munar, a la dreta, ha capgirat la percepció que es tenia sobre el Pacte de Progrés.

novament, amb diplomàcia, criticà el Govern Antich perquè, considera la presidenta del Consell i d'UM, intenta "envair", a través de la moratòria aprovada, competències que haurien de ser del Consell, com és l'ordenació del territori.

A pesar de mantenir-se la tensió, sempre amb formes aparentment tranquil·les, no semblava que fos més que una disputa lògica entre membres d'una mateixa coalició. Però a poc a poc s'anaren veient altres punts de desavinença.

La primera setmana d'agost s'havia produït una moció de censura en un poble de l'interior de Mallorca, Sineu, on el batlle de la localitat, d'UM, havia caigut perquè una trànsfuga del PP s'havia passat a l'oposició. El grup opositor, independents progressistes, és liderat per un militant del PSM, Andreu Matas, fins el moment de la moció càrrec de confiança d'aquest partit en el Consell de Mallorca. Amb el vot de la trànsfuga, Matas va depositar el batlle d'UM per ésser elegit ell. Munar acusà directament el PSM d'estar darrere a la maniobra. El partit liderat per Pere Sampol i Mateu Morro, però, negà reiteradament tenir-hi res a veure i va aduir que els indepen-

dents són sobirans de prendre les decisions que creguin més oportunes i que el PSM no hi tenia res a veure. S'intenta explicar, a més, que d'altres membres independents tenien militància en partits diversos, com el PSIB-PSOE, i això no significava que aquests partits estiguessin darrere de l'operació, igual com tampoc no hi estava el PSM. Però UM va considerar aquella moció com un atac directe del PSM contra ells, i així en deixaren constància durant l'agost en diverses ocasions.

Enmig d'aquesta tensió creixent entre UM i la resta del Pacte (amb uns per uns motius, amb altres per uns altres), el PP reunia la seva cúpula de direcció balear, amb Jaume Matas al capdavant. Era la tercera setmana d'agost. Oficialment per començar a preparar el nou curs polític, i parlar una mica de tot. Però hi havia una novetat important. Matas degué anunciar als seus companys que la direcció estatal conservadora havia donat llum verd a la reorientació de l'estratègia antinacionalista seguida pel PP desde feia anys, i que a Balears s'havia traduït en un allunyament absolut, i enfrontament directe sovint, amb UM.

Al cap d'uns dies, el 25 d'agost, Aznar

acabava les seves vacances a Menorca amb un acte polític, amb la presència de tota la cúpula del PP illenc, davant d'uns 800 militants i simpatitzants. A més de la litúrgia d'atacs al Pacte de Progrés, hi hagué referències, de Matas, a la necessitat de cercar ponts amb partits afins. No va faltar res més perquè immediatament tots els entorns sociomediàtics conservadors demanessin a UM que trencàs amb l'esquerra governamental i permetés la recuperació d'una "majoria natural" per a Balears, això era: una aliança entre PP i UM.

L'endemà, i el següent dia, tothom es va prendre aquelles crides amb molta incredulitat i sense estalviar càrrega irònica. Però la bomba esclatava al cap de tres dies. El dimarts dia 28, a petició de Jaume Matas, Maria Antònia Munar es reunia a dinar amb el ministre i president del PP illenc en un restaurant. Pel que es coneix sobre la gestació del dinar, sembla que Matas va cursar la invitació assegurant que la reunió no es filtraria. Tot i això, el fet que es fes en un conegut restaurant no semblava donar-li gaire garanties de confidencialitat. Però fos com fos, a la sortida els esperaven nombrosos redactors i fotògrafs i la foto quedà enregistrada: Matas i Munar dinant.

A què responia aquest dinar? Ningú no ho ha explicat amb exactitud, però s'hi mesclen dos factors. Les ordres del PP estatal d'anar establint ponts cap a UM (tot i que a Madrid Aznar i col·legues continuen dimonitzant els nacionalistes que han pactat amb el PSIB per fer el Pacte de Progrés) i, d'altra banda, el malestar en part d'UM. Efectivament, aquest segon aspecte sembla haver estat determinant en la "política de gestos" d'aquest estiu. Dins UM hi ha dos sectors, un de clarament favorable a l'estratègia d'arraconar el PP per créixer a la seva costa, i un altre que considera que s'han d'equilibrar les relacions. D'aquest darrer grup, pel que es conta a Palma entre periodistes i polítics sempre privadament, sorgí la iniciativa d'establir ponts cap al PP per mostrar que UM continua essent independent de l'esquerra i que podria pactar, el 2003, amb qualsevol.

I Munar? Ningú no dubta que la presi-

denta d'UM té una ascendència enorme sobre tota la militància. Fins i tot els que s'hi puguin mostrar crítics saben que sense la seva presidenta no tenen res a fer. Així que allò que Munar decideixi és fonamental. Sembla que la presidenta es mou entre els dos grups assumint un paper moderador i d'àrbitre.

I què pensa Munar? Doncs que de treccament durant aquesta legislatura, res. Així ho ha manifestat públicament. Però del que diu es desprèn que a partir d'aquest setembre caldrà anar amb molt de compte a l'hora de parlar de Pacte de Progrés com un tot. Efectivament, amb aquests moviments de *cintura*, UM ha aconseguit ser percebuda novament com un partit frontissa que pot pactar tant amb l'esquerra com amb la dreta. I, potser, això és el que, al capdavall, es volia.

Un membre de la direcció d'UM avaluà l'intens mes d'agost, en una conversa informal amb aquest setmanari, la setmana passada: "No passarà res quant a treccaments i coses així. Ha estat un cop sobre la taula per advertir que els pactes s'han de respectar. Això és el que dirà la presidenta a Antich quan es vegin", fent referència així al que entèn UM que hauria de fer el Govern sobre la moratòria. No fer res. I sobre el futur? La font consultada no té resposta: "UM és un partit de centre que pot pactar amb qualsevol." Això és el que sempre ha dit Munar. Qui sap si, al capdavall, tot, en bona mesura, es tracta d'això. De deixar constància que, efectivament, UM no es casa amb ningú.

El retorn de Matas. D'ençà de l'esclet de l'escàndol per l'anomenat Cas Mapau (el suposat intent d'inflar incorrectament el cens de Formentera sumant-li vots d'argentins) el president del PP balear, i ministre de Medi Ambient, Jaume Matas semblava un cadàver polític. Tant era així que quan es va conèixer que la fiscalia balear havia demanat la imputació de Josep Juan Cardona, conseller amb Matas i actual coordinador general del PP balear, el ministre optà pel silenci. Ni una sola paraula, ni tan sols per solidaritzar-se amb Juan. Fins l'acte de Menorca, el passat 25 d'agost, amb Aznar. A partir d'aleshores, la seva

Mateu Morro, conseller d'Agricultura i secretari general del PSM i Francesc Antich, president de Balears i secretari general del PSIB.

presència als mitjans de comunicació, balears i de tot l'estat, ha tornat ser constant. Ell no diu clarament si serà o no candidat, però l'habitual eufemisme, "estic a la disposició del partit", fa suposar que sí que ho serà. A més, en la darrera entrevista publicada (fins el moment de tancar aquesta edició), al diari *El Mundo-El Día de Baleares*, el president del PP es mostrava disposat a pactar, per poder governar després de les eleccions de 2003, tant amb UM com amb el PSM, sempre que aquest darrer partit canviàs alguna de les seves actuacions (referint-se a la reivindicació de l'autodeterminació per a Balears que el PSM-Entesa Nacionalista ha anunciat aquest agost que farà expressament davant les institucions europees). Es tracta d'una actitud nova en Matas, ja que fins ara si s'havia caracteritzat per una cosa, era per la supèrbia política i el menyspreu davant de qualsevol possible pacte.

És una nova estratègia que, si més no, ha aconseguit aixecar de bell nou esperances en el càrrecs i militants del PP. Tot plegat, crisi de divergències en el si del Pacte i l'habilitat de Matas i del PP, ha servit perquè un partit, com és el conservador, que abans de vacances sem-

blava d'electroencefalograma pla, ara afronti la segona meitat de legislatura amb la idea que pot recuperar el poder, pactant amb algú si ho necessita.

Tot i això, en el Govern, l'esquerra sembla bastant tranquil·la. Accepten el desmarcament d'UM però els pesos pesants, PSIB i PSM, en aquesta ocasió, van de la mà quant a mantenir ferma la intenció de tirar endavant una decidida protecció del territori. De fet han assegurat públicament que UM no pot aspirar a marcar la política territorial de Balears "des del Consell de Mallorca".

Tot i aquesta convergència en aquest punt entre PSIB i PSM, els nacionalistes progressistes ja han dit que, si són convidats –com anuncià Matas– a una trobada amb el PP, semblant a la reunió Matas-Munar, hi assistiran, a pesar de les enormes diferències –recorden– que tenen amb els conservadors.

La idea general a Balears és que tots aquests moviments són els primers que es fan en vistes al 2003. En altres paraules, que ha començat el ball. El ball de desmarcaments.

Miquel Payeras